

PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW W POZNANIU

61-851 Poznań, ul. Zielona 8
Tel. (0-61) 852-15-17, 852-77-50, Fax. (0-61) 851-86-44
E-mail - 1 -: poznan@uokik.gov.pl

Poznań, dnia 09.11.2001 r.

RPZ – 60/10/01/MW/

D e c y z j a - nr RPZ - 26/2001

1. Na podstawie art.85 ust.1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 122 z 2000 r. poz. 1319), w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, **odmawia się wszczęcia postępowania antymonopolowego** na wniosek „BOG-ART.” GOLLENT Spółka jawna w Olsztynie w sprawie narzucania przez Jeronimo Martins Dystrybucja Spółka z o.o. w Poznaniu uciążliwych warunków umów, przynoszących jej nieuzasadnione korzyści.

U z a s a d n i e n i e

Do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury w Poznaniu wpłynął wniosek spółki jawnej (zwanej dalej Spółką „BOG-ART.” GOLLENT) w Olsztynie, o wyrażenie opinii w przedmiocie stosowania praktyk monopolistycznych przez Jeronimo Martins Dystrybucja Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością (zwanej dalej Spółką). Spółka „BOG-ART.” GOLLENT zarzuciła Spółce stosowanie praktyk ograniczających konkurencję określonych w art.8 ust.2 pkt.6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie z tym przepisem, zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku przez narzucanie przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści.

W uzasadnieniu faktycznym wniosku Spółka „BOG-ART” GOLLENT podała, iż dostarczała do sieci handlowych Spółki swoją produkcję z zakresu chemii gospodarczej, zaś Spółka wystawiając faktury obciążała ją kosztami, w tym między innymi kosztami promocji, pomniejszając kwotę należności za sprzedany towar. Spółka przy korzystaniu z prawa do obciążania tzw. kosztów promocji, systematycznie dopuszczała się szeregu nieprawidłowości. Polegały one na wystawianiu faktur obciążających kosztami tzw. promocji, których faktycznie nie wykonano i które nie znajdowały podstaw w umowach. Zdaniem Spółki „BOG-ART” GOLLENT były to działania rażąco niekorzystne dla niej, stanowiące jednocześnie dla Spółki źródło nieuzasadnionych korzyści.

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 85 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, odmówić wszczęcia postępowania antymonopolowego, jeżeli w sposób oczywisty z zawartych we wniosku oraz posiadanych przez Prezesa Urzędu informacji wynika, że nie naruszono zakazu określonego w art.5, w zakresie niewyłączonym na podstawie art.6 i 7, lub zakazu określonego w art. 8 (ust.1).

Mając na względzie fakt, iż treść żądania wniosku ograniczona była do wydania opinii w przedmiocie stosowanych praktyk przez Spółkę, należy stwierdzić, że Urząd w świetle przepisów ustawy nie posiada kompetencji do wydawania opinii w zakresie stosowanych praktyk monopolistycznych. Właściwość Urzędu w kwestii wydawania opinii ogranicza się jedynie do interpretacji przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Natomiast o tym, czy konkretny przedsiębiorca stosuje praktyki ograniczające konkurencję, Urząd rozstrzyga w decyzji o której mowa w art. 9-11, względnie art.85 ustawy. Urząd zatem, traktując pismo jako wniosek o wszczęcie postępowania antymonopolowego, dokonał analizy wniosku pod kątem naruszenia art.8 ustawy (nadużycie pozycji dominującej).

W związku z tym, że zarzuty skierowane były przeciwko właścicielowi sieci handlowej, zaś faktem powszechnie znanym jest, że Spółka jest jednym z wielu podmiotów, który sieci takie prowadzi, nasunęła się bardzo ważna kwestia, czy skarżony przedsiębiorca posiada na rynku pozycję dominującą w rozumieniu art.4 pkt.9 ww. ustawy.

Rozstrzygnięcie tej kwestii, w świetle zarzutu opartego na art.8 ustawy, ma decydujące znaczenie przy ocenie zasadności wszczęcia postępowania antymonopolowego.

Urząd doszedł do następujących wniosków odnoszących się do rynku:

Zgodnie z definicją rynku właściwego, zawartą w art. 4 pkt. 8 rynkiem (w ujęciu produktowym) jest rynek towarów, które ze względu na swoje przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty.

Właściwy w sprawie rynek produktowy można określić jako rynek artykułów chemii gospodarczej. Chodzi przy tym o rynek dystrybucji tak określonych produktów, tj. rynek, którego uczestnikami po stronie podaży są ich wytwórcy i importerzy, zaś po stronie popytowej dystrybutorzy tj. hurtownicy, jednostki handlu detalicznego i sieci handlowe – w większości przypadków działające na obu szczeblach obrotu dokonujący zakupów w celu odsprzedaży.

Charakter dystrybuowanych towarów – artykułów chemii gospodarczej, a więc względna łatwość transportu i względnie wysoka trwałość, a także geograficzny zasięg działalności części przedsiębiorców uczestniczących w rynku po stronie popytowej przesądza o tym, iż właściwym rynkiem geograficznym jest obszar całego kraju. Rynek ten, co jest faktem powszechnie znanym, ma charakter konkurencyjny i żadna z sieci handlowych nie posiada pozycji dominującej*. Nie budzi wątpliwości fakt, iż sieci te w stosunku do swoich kontrahentów dysponują przewagą kontraktową, pozwalającą negocjować warunki dostaw w sposób dla siebie korzystny, tym niemniej przewaga ta wynika z możliwości zaoferowania zbytu nieporównywalnie większej ilości towarów od innych jednostek handlowych, a nie posiadania pozycji dominującej na rynku.

Konkludując, zdaniem Urzędu już z specyfiki handlu artykułami chemii gospodarczej wynika, że Spółka nie posiada tutaj pozycji dominującej. Artykuły chemii gospodarczej są bowiem artykułami dostępnymi w każdym punkcie sprzedaży środków chemicznych.

* według autorów raportu (z 8.05.2000r.) „Kierunki rozwoju polskiej gospodarki” opracowanego przez Mckinley Global Institute na potrzeby Ministerstwa Gospodarki wszystkie sieci handlowe w Polsce łącznie posiadały 11% udział w dystrybucji towarów nieżywnościowych

Podkreślenia wymaga ponadto fakt, iż ustawa antymonopolowa należy do kategorii prawa publicznego i chroni interesy grupowe. O zagrożeniu interesu publiczno-prawnego można mówić tylko wtedy, gdy praktyką monopolistyczną dotknięty jest szerszy krąg konsumentów.

W najnowszym orzecznictwie Sąd Antymonopolowy stwierdził, że chroniony w ustawie interes publiczno-prawny ma charakter instytucjonalny. Można go utożsamiać z istnieniem odpowiednich warunków funkcjonowania rynku. Rynek zaś może prawidłowo funkcjonować tylko wtedy, gdy zapewniona jest możliwość powstania i rozwoju konkurencji. Naruszenie interesu publicznego będzie więc skutkiem działania, które godzi w konkurencję jako szeroko pojmowane zjawisko rynkowe, nie zaś konkurencję rozumianą jako sytuację rynkową jednego przedsiębiorcy. Zagrożenie interesu publiczno-prawnego następuje więc jedynie wtedy, kiedy godzi w szeroki krąg uczestników rynku.

Celem ustawy antymonopolowej nie jest więc ochrona indywidualnego przedsiębiorcy- jego prawa podlegają ochronie w trybie dochodzenia roszczeń przed sądem powszechnym lub administracyjnym.

W tym stanie rzeczy, przyjmując iż naruszony został interes jednostki, a nie powszechny, a przy tym Spółka nie posiada pozycji dominującej, Urząd odmówił wszczęcia postępowania antymonopolowego.

Od niniejszej decyzji stronie przysługuje prawo wniesienia odwołania do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Antymonopolowego, w terminie dwóch tygodni od jej doręczenia, za pośrednictwem Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Poznaniu.

Z upoważnienia
Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury w Poznaniu
Edward Stawicki

Otrzymują:

„BOG ART.” GOLLENT spółka jawna
ul. Cementowa 3
10-429 Olsztyn